

Kirsi Ek

kirsi.ek@kiipula.fi

Digiloikan ensiaskeleet Nuorten aikuisten osaamisohjelmassa Kiipulan ammattiopistolla

Jopa 92% nuorista käyttää sosiaalisen median palveluita älypuhelimella (Ebrand 2015). Tablet- ja mobiililaitteiden käyttäminen on lisääntynyt nuorten keskuudessa viime aikoina erittäin paljon. Ebrand Suomi Oy:n ja Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden teettämän kyselytutkimuksen, Some ja nuoret 2015, mukaan lähes 70 % nuorista haluaisi myös sosiaalisen median opetusta oppilaitoksiin. Sosiaalisen median palveluiden käyttö on tullut jäädäkseen, Ebrandin (2015) tutkimuksen perusteella nimittäin nuorten palveluiden käyttäminen tuskin muuttuu radikaalisti ainakaan muutamaan vuoteen. YouTube, Facebook ja WhatsApp ovat selkeästi kärjessä kun kysyttiin, missä palvelussa he ovat läsnä vuoden kuluttua. Nyt on siis oikea aika ottaa digiloikka ja sosiaalinen media hyötykäyttöön myös opetuksessa ja oppimisen ohjaamisessa.

Kiipulan ammattiopisto on toisen asteen ammatillinen erityisoppilaitos, jossa järjestetään ammatillista peruskoulutusta ja aikuisten lisäkoulutusta. Kiipulan ammattiopistoa ylläpitää Kiipulasäätiö, johon kuuluu ammattiopiston lisäksi kuntoutuskeskus, Yritys- ja yhteisöpalvelut ja puutarha. Asiakkaita Kiipulassa on päivittäin noin tuhat ja henkilökuntaa reilut 400. Nuorten aikuisten osaamisohjelma (NAO) on Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama ohjelma, jonka tavoitteena on kouluttaa 20-29 -vuotiaita vailla toisen asteen tutkintoa olevia nuoria. Nuorille aikuisille tarjotaan perustutkinto tai ammattitutkinto koulutusta näyttötutkintoina henkilökohtaisen suunnitelman mukaan. Tavoitteena voi olla koko tutkinnon suorittaminen tai osatutkinto. Ohjelman puitteissa opiskelijoille on mahdollista tarjota normaalia enemmän tukea ja ohjausta opinnoissa etenemiseen OKM:n ohjelmaan kuuluvan hakevan ja tukevan toiminnan puitteissa. Kiipulan ammattiopistolla näyttötutkinto-opiskelijoiden tukena opinnoissa opettajan lisäksi ovat työhönvalmentajat. Nuorten aikuisten osaamisohjelman puitteissa on otettu myös digiloikka ja lähdetty hyödyntämään tablet-laitteita opetuksen tukena suunnitelmallisesti.

Luokassa tapahtuvan opetuksen tukena tieto- ja viestintätekniikka (tv) ja sosiaalinen media (some) ovat olleet jo pidempään Kiipulan ammattiopistolla. Nuorten aikuisten osaamisohjelman myötä lisättiin tv:n ja somen käyttöä myös työssäoppimisjaksojen aikana ja etätehtävien tekemisessä. Tällä hetkellä suosituimmat palvelut, joissa nuoret toimivat ovat YouTube, WhatsApp, Facebook, Facebook Messenger, Google ja Instagram (Ebrand 2015). Näiden palveluiden käyttäminen opetuksessa olisi hyödyllistä nuorten oppimisen kannalta. Monien erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden osaaminen tablet- ja mobiililaitteiden käytön kanssa on henkilökohtaisten kokemusteni perusteella lähes samalla tasolla kuin ei tukea tarvitsevien käyttäjien. Vanhempaa sukupolvea edustavien opettajien kielteinen asenne ja ennakkoluulot mobiililaitteiden hyödyntämiseen asettaa ehkä suurimman haasteen käyttöönotolle. He eivät omasta mielestään itse hallitse laitteita tarpeeksi käyttääkseen niitä opetuksessa.

Teoreettisen taustan perusteella voidaan todeta, että tieto- ja viestintätekniiikan ja sosiaalisen median palveluiden hyödyntäminen on opetuksen tätä päivää ja tulevaisuutta. Kiipulassa digiloikkaa, iPad-laitteiden suunnitelmallista hyödyntämistä opetuksessa, lähdettiin testaamaan Nuorten aikuisten osaamisohjelman myynnin ammattitutkinto -opiskelijoiden kanssa. Tvt:n, somen palveluiden sekä iPadin käyttö yhdistettiin tekemällä oppimiseen työssäoppimisen yhteydessä. Myös TVT:n ja iPadien käyttöä opittiin tekemällä, kun myynnin ammattitutkinnon ryhmässä otettiin heti valmistavan koulutuksen alussa käyttöön iPad mini-laitteet 1:1 periaatteella, eli jokaisella opiskelijalla oli käytössä oma oppilaitokselta lainattu iPad. Jokaisessa iPadissa oli käytössä myös sim-kortti ja datayhteys.

Tavoitteena oli löytää myynnin ammattitutkinnon opiskelijoille työpaikalla tapahtuvaa oppimista tukevat tehtävät, joita voidaan tehdä hyödyntäen tieto- ja viestintätekniiikkaa, sosiaalisen median palveluita ja iPad-laitteiden mahdollisuuksia. Kaikkien tehtävien tekeminen tehtiin mahdolliseksi iPadilla ja erilaisilla sovelluksilla. Jotta tämä mahdollistui, koulutettiin opiskelijat iPadin ja erilaisten sovellusten käyttöön valmistavan koulutuksen yhteydessä. Tuntien aikana harjoiteltiin erilaisten sovellusten käyttämistä, tehtävien tekemistä sovellusten avulla ja ryhmä- ja parityöskentelyä etätyönä. Käytössä oli seuraavat sovellukset:

- Aviary, Photo editor, InstaCollage, ThingLink (kuvankäsittelyä)
- Google Drive, Docs, Sheets, Slides (pilvipalveluita, toimisto-ohjelmia, dokumenttien jakaminen)
- iMovie (videokuvaaminen, valokuvaaminen, elokuvanteko)
- Blogger (ammattillinen blogi, blogin yksityisyys ja jakaminen)
- Prezi (esitelmän tekeminen)
- Moodle (oppilaitoksen oppimisalusta, materiaalit ja tehtävät kootusti, yhteydenpito)
- Kahoot (pelillistäminen, opitun kertaaminen tietovisalla)
- WhatsApp, Facebook (yhteydenpito, kannustaminen, kysymyskanava)

Myynnin ryhmän kanssa kokeilussa oli tarkoituksella melko paljon erilaisia sovelluksia ja tehtäviä. Sovelluksia on olemassa todella paljon ja vain kokeilemalla, tekemällä oppien, voi löytää omaan opetukseen ja opetettavaan aiheeseen parhaiten toimivat sovellukset. Mikä toimii toisen opettajan ja ryhmän käytössä, ei välttämättä toimi minun käytössä.

Mikäli kokemusten pohjalta halutaan nostaa esille hyvin toimineita sovelluksia, niin korostaisin kaikkiaan Googlen palveluita. GoogleDrive, dokumentit ja niiden jakamisen mahdollisuus sekä pilvitallennustila toimivat erittäin hyvin tehtävien tekemisen alustoina, olivat tarpeeksi yksinkertaisia ja helppoja käyttää. Mainitsemisen arvoinen on myös Googlen palveluihin sisältyvä Blogger, jota käytimme ammattillisena blogina, ammattillisen osaamisen kuvaamiseen sekä työssäoppimisen tehtävien tekemiseen. Tämä toimi ainakin nuorilla aikuisilla hienosti. Esitelmien tekemiseen PowerPointille vaihtoehtona toimivat mm. Prezi, joka oli mukavan tuore ja selkeä käytöltään sekä ThingLink, jolla on erittäin helppo luoda yhden kuvan päälle esitys. Yhteydenpidossa opettajan ja opiskelijoiden välillä toimivin kanava vaikutti olevan WhatsApp. Myös Facebookin ja Moodlen kautta opiskelijat tavoitettiin melko hyvin.

Nuorten aikuisten osaamisohjelmassa saatujen kokemusten perusteella nostaisin esille etenkin laiteriippumattomat internetpohjaiset sovellukset, jotka ovat käytettävissä iPadien lisäksi muillakin laitteilla kuten älypuhelimilla ja tavallisella tietokoneella. Useimpien sovellusten perusversiot ovat myös ilmaisia käyttää. Internetpohjaisten sovellusten etuna on myös se, että tehdyt työt voi tallentaa ”pilveen” eli pilvipalveluun tai suoraan sovellukseen omalle tilille, jolloin ne ovat aina saatavilla kun internet on käytössä. Hyötynä on myös se, että niissä tehty jää opiskelijalle valmistumisen jälkeenkin. Tallennettaessa tehtävät ja valokuvat pilvipalveluun, säästyy myös laitteen oma muistikapasiteetti. Tämä vähäisempi laitteen muistin tarve voidaankin sitten huomioida laitetta hankittaessa. Muistin määrä kun vaikuttaa usein laitteen hankintahintaan.

Nuorten aikuisten osaamisohjelmassa iPadien käyttöönoton tavoitteena oli löytää työssäoppimisen aikaista ohjausta ja opetusta tukevia sovelluksia ja tehtäviä. Aiemmin kerrottiin pilottikokeilussa käytössä olleista sekä vielä erikseen käytännössä hyviksi havaituista sovelluksista. Pilottikokeilun aikana parhaiksi sovelluksiksi osoittautuivat siis internetpohjaiset sovellukset, joita voi käyttää millä tahansa laitteella, jolla internetyhteys on käytettävissä. Näiden sovellusten kautta oli mahdollista toteuttaa hyvin monipuolisia tehtäviä. Pilottikokeilun aikana havaittiin, että valokuvien runsas käyttö motivoi opiskelijaa myös kirjoittamaan oppimastaan selkeästi innokkaammin. Vaikka tehtävien sisältö oli lähes sama kuin edellisellä valmistavan koulutuksen ryhmällä, niin tehtävien toteutusmahdollisuuksien laajentaminen lisäämällä tv:n käyttöä, valokuvausta ja iPadin erilaisten sovellusten käyttöä paransi huomattavasti tehtävien tekemisen prosenttia. Nousu oli edellisen ryhmän tehtävien palautukseen nähden huima 71% (14%:sta 85%:tiin). Digiloikan ensiaskeleet vaikuttivat hyvin positiivisilta.

Tvt:n ja somen hyödyntäminen ammatillisissa opinnoissa opetuksen ja ohjauksen tukena onnistuu Nuorten aikuisten osaamisohjelmassa saatujen kokemusten perusteella hyvin. Onnistuminen edellyttää, että opiskelijaryhmän kanssa luodaan yhteiset pelisäännöt verkossa työskentelyyn sekä sovitaan oppimispäiväkirjan ja tehtävien tekemiseen käytettävät välineet, merkintöjen tiheys ja julkisuus. Myös opetushenkilöstön on sitouduttava omalta osaltaan some-ohjaukseen. Kun opintojen alkuvaiheesta asti opetellaan hyödyntämään tietoteknologiaa oppimisessa, tulee siitä luonteva osa opintoja ja ammatillista osaamista. Kun tv:n ja somen käytöstä muodostuu luonteva osa oppimiskulttuuria, kaikkien työ helpottuu ja oppiminen monipuolistuu oppimisympäristöjen laajentuessa myös verkkoon. Tulevaisuuden haasteena on tv:n jatkuvasti muuttuvassa maailmassa uuden opettelu ja opitun hyötykäyttöön siirtäminen mahdollisimman nopeasti.

Nuorten aikuisten osaamisohjelman digiloikan ensiaskeleita toteutti ja artikkelin kirjoitti Kirsi Ek, Hakevan ja tukevan toiminnan projektipäällikkö, kouluttaja, NTM. kirsi.ek@kiipula.fi